

DÉU, EL PARE, ÉS AMOR

per BRUNO FORTE

Una paraula hebrea expressa de la manera més densa la característica peculiar del Déu del poble escollit, el Pare d'Israel: es refereix a l'amor de Déu amb la imatge forta de les entranyes d'una mare, *rachamim*. Déu està visceralment enamorat de l'ésser humà: a més de ser el Pare de la *hesed*, de l'amor de caritat fort i fidel, el Déu bíblic és també el Pare de la tendresa i de la misericòrdia. [...]

El Déu d'Israel és un Déu maternal, que coneix la tendresa i té sempre els ulls posats en la seva criatura, perquè l'ha gravada a les palmes de les mans. Aquest Déu és tan maternal que es fa petit perquè nosaltres existim: és el que expressa la doctrina hebrea del *zim-zum*, el diví *contreure's*. La mística hebrea hi reconeix el cor del misteri de la creació: Déu s'humilia i dona espai a l'existència de les seves criatures; Déu ens crea com a dones i homes lliures davant de Déu. Déu ens estima fins al punt d'acceptar el risc de la nostra llibertat, fins i tot de la llibertat de dir-li: «No et reconec». Aquesta és la humilitat divina: el Déu bíblic és el Déu humil, el Pare de les misericòrdies, el Déu que es fa petit perquè l'ésser humà existeixi.

Aquest Déu desitja de l'ésser humà la *teixuvà*, paraula que es tradueix per *conversió* i que pròpiament significa 'retorn'. Déu desitja que tornem a casa seva. Ens ha creat lliures per amor i en l'amor espera el nostre retorn quan ens hem allunyat d'Ell. [...] El Déu, que s'ha orientat a l'ésser humà per amor, que s'ha fet pare i mare amb *entranyes de misericòrdia*, és el Déu que viu la *xekinah*, és a dir, que «planta la seva tenda» entre el seu poble, compartint-ne el dolor i la joia. El Pare d'Israel és tota una altra cosa que el déu llunyà, fred, ideològic, que aclapara l'home: és, en canvi, el Déu que té trets de tendresa fins i tot quan jutja, perquè el seu és un judici de veritat i d'amor, que et diu la veritat sobre tu mateix, perquè t'escruta i et coneix com ningú més et podria conèixer. És el Déu pare-mare en la tendresa i en el perdó, en la misericòrdia i en la humilitat, que ens fa lliures d'existir i d'adherir-nos al pacte i que incessantment ens crida a la conversió, al retorn al seu cor diví, per tal de viure amb cor de fills.

Aquest Déu, Jesús l'ha anomenat *abba*, paraula de la tendresa amb què els infants s'adreçaven al pare i que també els adults feien servir per expressar confiança. Jesús va ser el primer jueu que es va adreçar a Déu amb aquest nom: és la invocació plena de significat que ressona en Marc a l'hora suprema del dolor, quan tot sembla enfonsar-se i la solitud és total, perquè fins i tot els deixebles no han estat capaços de vetllar ni una hora amb ell: «Abba, Pare, tot t'és possible; aparta de mi aquesta copa. Però que no es faci el que jo vull, sinó el que vols». Aquesta és la revelació del Pare, a les mans del qual Jesús confia el seu esperit. Per tant, el Pare de Jesús és el Déu capaç de sortir de si mateix i de sofrir per amor a la seva criatura: no solament el Déu humil, el Déu de la compassió i la tendresa, sinó el Déu tan lliure de si mateix que paga el preu suprem de l'amor.